

Helsingfors/Mariehamn 29.4.2011

Nr 14/11

Hänvisning Ålands lagtings skrivelser
16.3.2011, nr 52, 55, 58,
61, 64, 67 och 70/2011.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över följande av lagtinget 16.3.2011 antagna landskapslagar:

1. Landskapslag om ändring av landskapslagen om miljöskydd,
2. Landskapslag om ändring av vattenlagen i landskapet Åland,
3. Landskapslag om ändring av 37 § landskapslagen om renhållning,
4. Landskapslag om ändring av 41 § landskapslagen om naturvård,
5. Landskapslag om ändring av 7 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor,
6. Landskapslag om ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier,
7. Landskapslag om ändring av 17 § landskapslagen om bekämpande av oljeskador.

Ålandsdelegationen avger i det följande ett gemensamt utlåtande över ovan nämnda landskapslagar.

Landskapslagarnas huvudsakliga innehåll

Genom landskapslagarna anpassas straffbestämmelserna på miljöskyddsområdet till kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/99/EG om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser, Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/35/EG om föroreningar förorsakade av fartyg och införande av sanktioner för överträdelser samt till vissa EU-förordningar. Straffbestämmelserna i landskapslagstiftningen kompletteras bl.a. med att straffansvar införts för juridiska personer.

Postadress:

Ålandsdelegationen
Statens ämbetsverk på Åland
PB 58
22101 MARIEHAMN

Telefon:

växel 018-635270

Telefax:

018-635268

Adress i Helsingfors:

Georgsgatan 9 A 4
00120 HELSINGFORS

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapslagarna berör landskapets myndigheter samt natur- och miljövård på vilka områden lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet enligt 18 § 1 och 10 punkterna i självstyrelselagen för Åland.

Enligt 18 § 25 punkten i självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om beläggande med straff och storleken av straff inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet, medan övrig straffrätt utgör riksbehörighet enligt 27 § 22 punkten i nämnda lag. Detta innebär att lagtinget inom sina rättsområden kan bestämma om beläggande med allmänna och särskilda straff som avses i strafflagen samt om straffets storlek. Lagtinget är dock bundet av de allmänna stadgandena i strafflagen. Genom den nu aktuella landskapslagstiftningen införs stadganden om straffansvar för juridiska personer. Bestämmelserna i 9 kap. i strafflagen om straffansvar för juridiska personer hör i egenskap av allmän straffrätt till rikets lagstiftningsbehörighet. Enligt 9 kap. 1 § ska för brott som har begåtts i ett samfunds, en stiftelses eller någon annan juridisk persons verksamhet på yrkande av allmänna åklagaren dömas till samfundsbot, om en sådan påföljd föreskrivs i strafflagen för brottet. Det straff som en juridisk person kan dömas till är således samfundsbot. I strafflagens 6 kap. nämns även samfundsbot som en straffart. I landskapets behörighet enligt 18 § 25 punkten i självstyrelselagen ingår att lagstifta om samfundsbot som straff inom områden som hör till landskapets behörighet, på motsvarande sätt som i fråga om övriga i strafflagen avsedda straffarter. Härvid är landskapet i enlighet med 27 § 22 punkten i självstyrelselagen bundet av de allmänna reglerna om juridiska personers straffansvar i strafflagens 9 kap.

Enligt 30a § i landskapslagen om ändring av landskapslagen om miljöskydd ska tillsynsmyndigheten anmäla överträdelser som avses i lagens 29 och 30 § till polisen för inledande av förundersökning. Anmälan behöver dock inte göras om gärningen med hänsyn till omständigheterna ska anses vara ringa och allmänt intresse inte anses kräva att åtal väcks. Med anledning härav konstaterar Ålandsdelegationen att i landskapets behörighet enligt 18 § 25 punkten i självstyrelselagen ingår att inta bestämmelser om när anmälan om en överträdelse inte behöver göras till förundersökningsmyndigheten.

Med hänvisning till det som anförs ovan föranleder straffbestämmelserna i de nu aktuella landskapslagarna inga anmärkningar från Ålandsdelegationens sida.

Landskapslagarna avser en ytterligare implementering av på området gällande EU-regelverk. Beträffande bedömningen av land-

skapslagars förenlighet med EU:s regelverk har Ålandsdelegationen och justitieministeriet 4.3.2009 överenskommit om följande förfarande:

”Då landskapslagarna i enlighet med självstyrelselagens bestämmelser tillställs justitieministeriet och Ålandsdelegationen gör justitieministeriet en förhandsbedömning om ministeriet avser att tillställa delegationen en komplettering beträffande de EG-rättsliga aspekterna. I sådana fall meddelar justitieministeriet Ålandsdelegationen att en sådan komplettering kommer att tillställas delegationen. I dessa fall inväntar Ålandsdelegationen justitieministeriets komplettering förrän delegationens utlåtande över ifrågavarande landskapslagstiftning tillställs ministeriet”.

Ålandsdelegationen konstaterar att justitieministeriet i det nu aktuella ärendet meddelat att den inte avser att inkomma med här avsedd komplettering.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen har med beaktande av självstyrelselagens för Åland stadganden funnit att hinder för ikraftträdande av landskapslagarna inte föreligger.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Mäenpää och Olsson.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare